

Hyvä metsänhoito on osa metsäsektorin kilpailukykyä

Suomen metsäteollisuuden paperi- ja kartonkituotteiden viennistä 60 % on paino- ja kirjoituspaperia ja 13 % sanomalehtipaperia. Koko kemiallisen metsäteollisuuden viennistä 14 % viedään puumassana. Vastaava puumassan osuus Ruotsissa on lähes kolme kertaa suurempi. Luvuista on pääteltävissä, että kemiallisen metsäteollisuuden viennistä suuri osuus on pitkälle jalostettuja laatuja. Viennin määrä on myös suurempi kuin naapurimaassa.

Suomen metsien tuotteiden haittana ovat pitkät kuljetusmatkat käyttöpaikkoihin. Suomi on myös kalliin hintatason maa, jossa työvoimakustannukset ovat korkeat. Kilpailukyvyyn saavuttamiseksi nämä tekijät on kompensoitava tuotannon tehokkuudella ja jalostusasteen nostamisella. Metsäteollisuuden prosesseissa, valmistusnopeudessa ja -kapasiteetissa on tapahtunut viimeisen 30 vuoden aikana huikkea kehitys. Saman aikaisesti metsien hoidossa ja puun korjuussa on kehitetty osaamista ja uusia kustannustehokkaita työtapoja. Puupulasta on siirrytty tilanteeseen, jossa puuvarantoa voitaisiin käyttää nykyistä enemmän ilman että huononnettaisiin tulevien sukupolvien hakkuumahdollisuuksia.

Paperin kulutuksen ennustetaan kasvavan maailmanlaajuisesti, mutta tuotteiden hinnan alenevan. Raaka-aineen ennustetaan riittävän kulutuksen kasvuun. Etelän istutusmetsät tuottavat nopeasti lyhytkuitua ja kierrätyksen merkitys lisääntyy raaka-aineen käytössä. Teollisuus hakee kilpailuetuja edullisista raaka-aineista, kasvutuotteista, osaamisesta ja yritysکوosta. Suomi on korkean hintatason maa kaukana paperin käyttöpaikoista. Vain korkean jalostusasteen tuotteita pystytään viemään kilpailukykyisesti tulevaisuudessakin.

Nykyinen metsäsektorin taitotieto ei olisi mahdollista ilman kasvavia ja hoidettuja metsiä. Metsien hyvän tilan säilyminen ei ole itsestäänselvyys vaan vaatii jatkuvaa työtä ja menetelmien kehittämistä. Ensiharvennushakkuilla pitäisi käsitellä vuosittain 240 000 ha, mutta 90-luvulla ensiharvennuksista on toteutunut kolmannes.

Harvennustarve on kasaantunut kuluvan vuosikymmenen aikana. Jos harvennukset toteutettaisiin 10-vuotiskauden aikana, vuotuinen hakkuukertymä olisi 9,3 milj. kuutiometriä. Suurin osuus hakkuukertymästä on mäntyä. Männyn osuus on nuorissa metsissä suurempi kuin metsissä keskimäärin. Koska nuoren puuston kasvu on nopeaa, harvennuksen viivästyminen vaikuttaa puuston tulevaan kehitykseen.

Huolimatta metsäteollisuuden tuotannon kasvusta, korkeasta käyttöasteesta ja paperin hyvästä kysynnästä ensiharvennuspuuta on vaikea saada myydyksi teollisuuden raaka-aineeksi. Hakkuut ovat viime vuosina painottuneet tukkipuuvaltaisiin metsiin. Puulajisuhteiltaan leimikot ovat olleet kuusivaltaisia. Järeistä leimikoista on saatu riittävästi puumassan raaka-ainetta kuiduttavalle teollisuudelle. Etelä-Suomessa kuusikoiden päätehakkuissa lahovikaisen puun osuus on suuri. Myös se käytetään kemiallisen massan valmistukseen, mikä osaltaan vähentää ensiharvennuskäyttöä.

Harvennushakkuut jäävät tekemättä ellei puulla ole taloudellista käyttöä ja hakkuilla kannattavuutta. Se vaikuttaa tulevien vuosikymmenien puuraaka-aineen ominaisuuksiin ja saantiin. Metsien hoito ja taloudellisesti huonosti tuottavat harvennukset aiheuttavat kustannuksia, joista odotettavat tuotot toteutuvat vasta kymmenien vuosien päästä. Metsien hoidon tilanteen kohentamiseksi tarvitaan metsäpoliittisia keinoja. Tutkimuksessa on pureuduttava puuaineen kemiallisiin ja materiaalifysikaalisiin ominaisuuksiin. On kehitettävä tuotantoteknologiaa, joka osaa käyttää nuoren puun kuituominaisuuksia. Tutkimuksen on luotava tietopohjaa uusien paperilaatujen ja ominaisuuksien kehittämiseksi ja innovaatioiden syntymiseksi. Sillä voidaan lisätä tiedon ja osaamisen osuutta lopputuotteessa.

Eeva Korpilahti